

Ärende: VN/23332/2026

Arbets- och näringsministeriets begäran om utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om datacenterregistret

Lausunnonantajan lausunto

Gränsvärdet på 0,5 megawatt och tillämpningsområdet (1 §)

Kristinestads stad understöder att ett nationellt datacenterregister inrättas. En samlad nationell lägesbild över datacenterinvesteringar är viktig för att möjliggöra en långsiktig planering av elnät, energisystem, markanvändning och annan samhällsinfrastruktur.

Staden anser att det föreslagna gränsvärdet på 0,5 MW är motiverat för att skapa en tillräckligt heltäckande lägesbild. Samtidigt bör de administrativa kostnaderna och skyldigheterna stå i rimlig proportion till verksamhetens storlek. För mindre datacenteraktörer bör regelverket därför tillämpas på ett så enkelt och kostnadseffektivt sätt som möjligt.

Informationen som inhämtas från datacentralsaktörer bör delges berörda kommuner i realtid.

Tidpunkt för fullgörande av anmälningsskyldigheten (5 §)

Om anmälningsskyldigheten inträder först efter att investeringsbeslut har fattats riskerar myndigheter och kommuner att få informationen för sent för att fullt ut kunna beakta projektens konsekvenser för markanvändning, infrastruktur, energiförsörjning och regional utveckling.

Kristinestads stad föreslår att en möjlighet till konfidentiell preliminär registrering införs för datacenterprojekt med en planerad anslutningseffekt som överstiger 10 MW. Redan i detta skede kan projekten ha betydande konsekvenser för elnät, energisystem, markanvändning och kommunal infrastrukturplanering. Den preliminära registreringen bör inte utgöra en separat tillståndprocess utan enbart möjliggöra en tidigare och mer

tillförlitlig nationell lägesbild.

Paragrafen måste kompletteras med att uppgifterna ska delges berörd kommun, eftersom kommuner för parallella förhandlingar med flera olika aktörer vilka behöver tillgång till el och för att kommuner därmed behöver ha en helhetsbild av läget.

Uppgifter som ska lämnas i samband med anmälan (6 §)

Kristinestads stad ser positivt på att registret omfattar uppgifter som går utöver enbart grundläggande projektinformation. Information om vattenförbrukningen saknas i den föreslagna paragrafen.

Särskilt värdefulla är uppgifter om effektbehov, prognostiserad elförbrukning, flexibilitet i elanvändningen, reservkraft, energilagring, egen energiproduktion,

spillvärmeutnyttjande, sysselsättningseffekter och infrastrukturbehov. Dessa uppgifter är till stor användning för kommuner som ofta har diskussioner och förhandlingar med flera olika aktörer parallellt.

Staden anser att det är viktigt att uppgifterna hålls aktuella och att rapporteringskraven samtidigt hålls proportionerliga för verksamhetsutövarna.

Anmälan om ändringar och tidpunkt för anmälan om ändringar (7 §)

Kristinestads stad understöder skyldigheten att anmäla väsentliga förändringar av projektens omfattning och förutsättningar.

För den nationella lägesbildens tillförlitlighet är det viktigt att förändringar i exempelvis effektbehov, tidtabell, ägarstruktur, användningsändamål eller annan central information rapporteras utan oskäligt dröjsmål.

Samtidigt bör regelverket vara tydligt beträffande vilka förändringar som är så betydande att de ska anmälas, för att undvika onödig administrativ belastning.

Myndigheternas rätt att få information och skyldighet att lämna information (10 och 11 §)

Kristinestads stad anser att bestämmelserna om informationsutbyte är centrala för lagens ändamål.

Det är positivt att Försörjningsberedskapscentralen ges möjlighet att dela information ur lägesbilden med kommunala myndigheter. Kristinestads stad anser dock att kommunernas tillgång till relevant information bör stärkas ytterligare när ett projekt berör den egna kommunen.

Världkommunen bör systematiskt få tillgång till sådana uppgifter som behövs för planläggning, infrastrukturplanering, vatten- och trafiklösningar, arbetskraftsplanering, beredskap och regional utveckling. Detta gäller särskilt uppgifter om projektets effektbehov, utvecklingsfas, tidtabell, sysselsättningseffekter, infrastrukturella behov och planerad användning av spillvärme.

Ikraftträdande samt övergångsbestämmelser för datacenter som är under uppförande eller i drift (14 §)

Kristinestads stad anser att de föreslagna övergångsbestämmelserna är rimliga och ger befintliga verksamhetsutövare tillräcklig tid att anpassa sig till den nya regleringen.

Det är viktigt att registret så snabbt som möjligt blir heltäckande och omfattar både planerade, pågående och redan operativa datacenter. Därmed förbättras den nationella lägesbildens kvalitet och användbarhet.

Försörjningsberedskapscentralens uppgifter och dess resursering

Kristinestads stad understöder att Försörjningsberedskapscentralen ges ansvar för datacenterregistret och den nationella lägesbilden.

För att reformen ska uppnå sina mål krävs ett fungerande informationsutbyte med kommunerna. Särskild vikt bör fästas vid att den information som samlas in också kan omsättas i praktiskt beslutsstöd för samhällsplanering, energisystemutveckling och försörjningsberedskap.

Övriga synpunkter av propositionen

Kristinestads stad betonar att datacenterinvesteringar bör betraktas som en del av ett större energi- och industrisystem.

Den nationella lägesbild som registret skapar kommer sannolikt att få ökad betydelse i takt med att Finland utvecklar verktyg för att hantera konkurrensen om elnätscapacitet.

För kommuner där flera stora elintensiva investeringar planeras är det viktigt att framtida prioriteringar av nätanslutningar sker på teknikneutrala grunder.

Vid eventuella prioriteringar av anslutningskapacitet bör bland annat projektens investeringsmognad, flexibilitet i elförbrukningen, energilagring, reservkraftslösningar, utnyttjande av spillvärme, koppling till ny energiproduktion, regionalt förädlingsvärde, sysselsättningseffekter och den nätutbyggnad som projekten förutsätter beaktas.

Bedömningen bör baseras på den samlade samhälls- och systemnyttan och inte på en förhandsmässig rangordning mellan olika teknologier eller verksamhetstyper.

Kristinestads stad vill även uppmärksamma att de uppskattade kostnaderna för registreringen kan vara betydande för mindre datacenteraktörer. Avgifter och

administrativa krav bör därför stå i proportion till verksamhetens storlek, och möjligheten till en differentierad avgiftsmodell bör övervägas.

Kristinestads stad kritiserar att den svenska versionen av materialet inte innehåller beskrivningar av bakgrund, nuläge, målsättningar, konsekvensbedömning av förslagen utan endast själva lagparagraferna.

Segervall Mila

Kristinestads stad - Kristinestads stadsstyrelse 28.9.2026 § 125